

IVANA FRANCIŠKOVIĆ OLROM – DJEVOJČICA KOJA VJERUJE DA SVIJET MOŽE BITI DRUGAČIJE I BOLJE MJESTO

OSVRTI,
INTERVJUI,
PRIKAZI I
RECENZIJE

Ana Sudarević

Osnovna škola Dubovac, Karlovac
ana.sudarevic1@skole.hr

Karlovačka spisateljica, dugogodišnja aktivna članica udruge Eko Pan i voditeljica Šumske škole, poduzetnica i urednica, Ivana neumorno radi na podizanju svijesti o važnosti prirode i njezinoj zaštiti. Stoga je i najčešća tema njezinih djela ekologija i suživot čovjeka i prirode, odnosno, promicanje i poticanje zelene pismenosti. Autorica je (za sada) šesnaest slikovnica i jednog romana za djecu, a njezine priče s univerzalnim porukama odlično prihvaćaju i djeca i odrasli.

Teme Vaših priča su raznolike: ekološka, odrastanje, zdravlje, osjećaji... Kako ih birate?

Ponekad se šalim pa kažem da od svake teme mogu napraviti priču. To zapravo nije jako daleko od istine i smatram svojom vještinom. Teme su raznolike jer priče ponekad nastaju u suradnji s udrugama, ustanovama, tvrtkama. No, u svakoj priči možemo sreći prirodu. Ta mi je tema naročito važna. Sve čime se trenutno u životu bavim izravno je ili neizravno povezano sa živim svijetom oko nas i u nama.

Koliko u Vašim pričama ima osobnog iskustva? I što je glavna motivacija za pisanje?

Pišem zato što je to način na koji se najbolje izražavam. Bavim se i drugim stvarima, dosta njih zahtijeva mnogo komunikacije, a ja sam introvert i na neki način moram preuzeti određenu ulogu da bih se u tome svemu snašla dobro. Međutim, kad pišem onda sam to najviše ja. Iznutra sam još uvijek djevojčica koja vjeruje da svijet može biti drugačije i bolje mjesto i negdje iz tog izvora dolaze moje priče. Naravno da u njih donosim osobna iskustva, ali isto tako i svoje maštarije i neispunjene želje koje sad žive moji likovi.

Na koji se način pripremate, koliko istražujete i razvijate odabranu temu?

Sve moje priče sazrijevaju dugo jer od početne ideje do trenutka kad krenem pisati prolazim kroz proces u kojem gradim, rušim i ponovno gradim. Kad napokon krenem pisati onda se to događa brzo i s mnogo treperenja u trbuhu i oko srca.

Svoje priče pišete u prozi, u stihu (rimovanom ili slobodnom) – kako odlučujete koji oblik bolje odgovara priči koju želite ispričati?

Vodim se intuicijom, puštam priči da se odvije na način koji joj najbolje odgovara. Sklona sam kratkim rečenicama, simpatičnim ponavljanjima i jasnoći. Nisam od velikih opisa i ponekad mi je žao što nisam jer kao čitatelj istinski uživam u knjigama u kojima autori vješto, slikovito i naširoko opisuju ljude, prostore, situacije... Primjećujem i da mi se stil mijenja pa sam u zadnje dvije priče (Dječak koji je pokušao donijeti sunce i Točkice) posve iskočila iz svojih okvira i napisala tekstove koji su manje narativni, a više doživljajni. Ilustratorica Ana Salopek je to divno prepoznala i jako sam joj zahvalna na tome.

Na koji način do Vas stižu povratne informacije čitatelja – dojmovi, mišljenja, kritike – o Vašim slikovnicama? I koliko ona utječu na Vaše buduće radove?

Jako me veseli kad mi i odrasli kažu da im se sviđaju priče jer to valjda znači da sam pogodila u nešto univerzalno, zajedničko, bitno. Inače sam užasan perfekcionista i kritika mi teško pada. To, naravno, nije naročito zrelo, ali sve što jesmo i kakvi jesmo dolazi iz nekih iskustava i okolnosti u kojima smo odrastali. Toga sam svjesna i puno radim na razbijanju obrazaca koji mi kompliciraju život. Jedan je od njih i trema koju imam pred književne susrete, osjećaj da nisam dovoljno dobra i da bi na mom mjestu trebao biti netko drugi. Najbolji lijek za to su upravo književni susreti i oni mali trenuci kad vidim da neka djeca zbilja čuju i doživljavaju ono o čemu govorim i da im to nešto znači.

Koliko Vam je teško (ili nije) objaviti slikovnicu? Naime, neke svoje slikovnice objavili ste u vlastitoj nakladi, neke su objavili različiti izdavači, a od 2017. imate vlastiti obrt za izdavaštvo Šumek.

Sve je teže jer troškovi u izdavaštvu (kao i u svemu ostalom) rastu. Najbolji je opis da se snalazim i baš bih voljela da za nekoliko godina umjesto toga mogu reći nešto bolje od ovog. Vjerojatno bi mi bilo mnogo lakše da imam nakladnike i da ne moram voditi cijeli proces, ali u nekom sam trenutku odabrala pokrenuti Šumeke i smatram se odgovornom učiniti ih sjajnim, što će jednom i biti.

Kako ste uskladili „Ivanu spisateljicu“ i „Ivanu urednicu/poduzetnicu“?

Usklađivanje je beskonačan proces u kojem učim i rastem. Nisam nikad mislila da ću biti spisateljica, a kamoli poduzetnica. Ali, evo me na putu da postanem i jedno i drugo. Život mi je u startu dao puno bolnih iskustava koja su me lako mogla odvesti u ovisnosti i slične nevolje. Odvela su me u neke druge izazove i lekcije o sebi i drugima i bila bih jako nezahvalna kad bih rekla da je sve samo teško. Priče koje stvaram moj su odraz u ovom velikom svijetu, one su nešto što ću ostaviti kao svoj trag. Poduzetništvo pak gledam kao zadatak da kroz taj veliki svijetu naučim ići sad i ovdje, lako i snažno istovremeno.

Uza sve to, voditeljica ste i Šumske škole. O čemu se radi, tko su „učenici“, koje metode koristite, što je glavni cilj?

Uza sve to, članica sam udruge Eko Pan od gotovo samih početaka, to su sad već 22 godine! U udruzi se jako puno bavimo podizanjem svijesti o važnosti očuvanja okoliša i prirode. Prije nekoliko godina pokrenuli smo Klijanca i Pupa, naš mali rasadnik dobre volje u kojem rastu Šumska škola, Zelene vještine i Šumska rođendaonica. Naši đaci mogu biti svi, i djeca i odrasli, jer svima nam je jako potreban osjećaj da pripadamo nečem većem od nas samih. Priroda je sila koja nas sve povezuje, koja nam daje život, ali o kojoj i naš život uvelike ovisi. Lako se u Klijancu i Pupu jako puno igramo, u pozadini svega učenje je odgovornosti za živi svijet.

Koje konkretne ekološke poruke ili savjete nastojite prenijeti roditeljima i djeci kroz svoje priče, a koje se mogu lako primijeniti u svakodnevnom životu?

Za Šumski bonton u Klijancu i Pupu napisala samo ovako, a nešto slično stoji i u slikovnici *Čudak Šumek*: „Prirodu uvijek, baš uvijek, promatraj, voli i čuvaj. Promatraj, voli i čuvaj.“

Za mene je u toj rečenici sve. Osjećaj povezanosti i ljubavi prema živom stječe se promatranjem, boravkom i doživljajem, što se može dogoditi samo uz spremnost da u ovom digitalnom i ubrzanom svijetu naučimo zastati i odmaknuti se. Jednom, kad doživimo taj osjećaj pripadnosti i povezanosti, potreba da sačuvamo ono čemu neupitno pripadamo dolazi organski, bez nametanja uredbama, zakonima i pravilima. Eto, to je svijet kakav priželjkujem i kakvom dajem svoj mali doprinos.

Čudak Šumek dramatiziran je 2018. godine i postigao je veliki uspjeh (uvršten u Ruksak pun kulture Ministarstva kulture i Kulturnu Mrežu Primorsko-goranske županije). Je li u planu još koja dramatizacija Vaše slikovnice ili možda prilagodba za suvremene medije (e-slikovnica, video)?

Redateljica Morana Dolenc napravila je izvrsno uprizorenje Čudaka Šumeka. Mislim da je stilom jako dobro pogodila duh i način na koji je priča napisana. Glumci su to super izveli, a meni su naročito dragi songovi. Jako bi me veselilo da svoju dramatizaciju dobije priča Pohapanac, puno je volim, potpuno je šašava i vidim je na kazališnoj sceni ili filmu.

Što se pak Naklade Šumek tiče, u planu su digitalna izdanja slikovnica, na hrvatskom, engleskom i još ponekom jeziku.

Na Youtube kanalu Male scene Buga Marija Šimić Milošev čita priču Čudak Šumek. Slikovnicu Prgava Vera na Facebooku je zvučno interpretirala Jelena Miholjević kao najavu sudjelovanja u aplikaciji Basna Bajka Burg. Kakva su Vaša iskustva sa suvremenim medijima? Koristite li ih ili planirate za npr. stvaranje e-slikovnice, ilustriranje, ekranizaciju, promociju djela?

Suvremene medije koristim nedovoljno. Inače, obožavam fotografiju i pripovijedanje pomoću slika mi dobro ide. Međutim, ne snalazim se najbolje sa snimanjem i uređivanjem videa, to je nešto što želim naučiti. Također bih rado u Šumekima objavila priče u audio formi, ali moj unutarnji perfekcionista to stalno odgađa. Kad dođe taj dan, onda ću najprije zvati glumicu Dunju Fajdić jer je ona bila prva koja je javno čitala moje priče, to je bila ljubav na prvo uho.

Članica ste žirija Karlovačkog maratona priča. Kakva su Vaša iskustva i razmišljanja o spisateljskim sposobnostima mladih autora i autorica?

Maraton priča je malen, ali važan književni projekt koji se temelji na igri kockama s pojmovima od kojih je autorima zadatak stvoriti priču. Više od samih radova, ovdje je naglasak na poticanju i vježbanju suradnje jer priče nastaju u timovima što je popriličan izazov. Drugi je izazov priču napisati na način da se zadani pojmovi slože i spoje na najbolji mogući način – mudro, vješto, dosjetljivo. U prvim smo godinama dobivali jako puno radova, sad je to nešto manje, ali priče su sve bolje tako da smo i ove godine odabrali one koje u malo teksta uspiju donijeti avanturu, napetost i poruku.

I za kraj, što možemo očekivati u Vašim budućim radovima, radite li na novoj priči, koju temu ćete sljedeću obraditi?

U listopadu ću pokazati novu slikovnicu. Zove se Točkice i nadahnuta je djevojčicama. U Šumekima objavljujemo i drugu avanturu ŠepRTLjavog viteza karlovačke autorice Renate Meštrović. Ako stignemo, do kraja godine ćemo objaviti i kalendar s ilustratoricom Sanjom Kolenko, a na proljeće dolazi i slikovnica Željka Mavretića. Ja ću u međuvremenu vrijedno pisati – došao je trenutak u kojem je iz mene krenuo govoriti roman pa, tko zna, možda ga i objavim.